

Türkiye’de Sınıf Öğretmenliği Program İçeriğinin Teknopedagojik Yeterlikler Bakımından İncelenmesi

Dr. Barış Yaman

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4531-4965>

Öğretmen / Milli Eğitim Bakanlığı, Malatya – TÜRKİYE

Dr. Fehmi Demir

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4111-0700>

Okul Müdürü / Milli Eğitim Bakanlığı, Batman – TÜRKİYE

Makale Geçmişi

Geliş: 15.01.2018

Kabul: 15.04.2019

On-line Yayın: 30.06.2019

Anahtar Kelimeler

Teknopedagojik Yeterlikler

Sınıf Öğretmenliği

Eğitim Programı

Öz

Bu araştırmada, Türkiye’deki Eğitim Fakültelerinin sınıf öğretmenliği programı ders içeriklerinin teknopedagojik yeterlikler bakımından incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi sınıf öğretmenliği program içeriği incelenmiştir. Araştırmada doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Toplanan veriler içerik analizi tekniği ile analiz edilmiştir. Buna göre; sınıf öğretmenliği programında teknopedagojik yeterliklerin kazandırılmasında verilen derslerin, içeriğinin ve kredi sayısının yetersiz olduğu ve öğretimsel amaçlı kullanılan teknoloji ile ilgili olarak iki binli yılların ilk çeyreğinin sonlarına doğru geline bu süreçte, teknopedagojik derslerin, içeriğinin ve kredi sayısının artırılması gerektiği sonucuna varılmıştır.



DOI: 10.9761/JASSS7985

Atıf Bilgisi / Reference Information

Yaman, B. ve Demir, F. (2019). Türkiye’de Sınıf Öğretmenliği Program İçeriğinin Teknopedagojik Yeterlikler Bakımından İncelenmesi. *Jass Studies- The Journal of Academic Social Science Studies*, Number: 75, Summer, p. 287-293.

*Examination of Classroom Teaching Program Content in Turkey in Terms of
Techno-Pedagogical Competencies*

Dr. Barış Yaman

Teacher / Ministry of Education, Malatya – TURKEY

Dr. Fehmi Demir

Headmaster/ Ministry of Education, Batman – TURKEY

Article History

Submitted: 15.01.2018

Accepted: 15.04.2019

Published Online: 30.06.2019

Key Words

Technopedagogical Competencies

Classroom Teaching

Education Program

Abstract

In this study, classroom teaching program content for the Faculty of Education in Turkey was aimed to investigate in terms of techno-pedagogical competencies. For this purpose, the content of Inonu University Faculty of Education classroom teaching program was examined. In this study, document analysis method was used. Collected data was analyzed by content analysis method. According to this; it was concluded that the number of courses, content and credits given in the teaching of techno-pedagogical competencies in the classroom teaching program was insufficient, and that the number of techno-pedagogical courses, content and credits should be increased in the first quarter of 2000s in relation to the technology used for instructional purposes.



DOI: 10.9761/JASSS7985

GİRİŞ

Hızla gelişen teknoloji ile birlikte, öğrencilerin teknolojik araçları kullanma ortamları giderek genişlemektedir. Öğrencilerin teknoloji kullanım alanları genişledikçe, onları yetiştiren öğretmenlerin de öğrenme ihtiyaçlarının artması beklenen bir durumdur. Öğretmen yetiştirme ile ilgili olarak sürekli niteliğin artırılması ve öğretmenlerin yeterliklerinin sürekli olarak geliştirilmesi gerektiği gündeme gelmektedir. Milli eğitim bakanlığı tarafından belirlenen öğretmen yeterlikleri (MEB, 2017);

- **Mesleki bilgi:** alan bilgisi, alan eğitimi bilgisi, mevzuat bilgisi,
- **Mesleki beceri:** eğitim öğretim planlama, öğrenme ortamları oluşturma, öğretme öğrenme süresini yönetme, ölçme ve değerlendirme,
- **Tutum ve değerler:** milli manevi ve evrensel değerler, öğrenciye yaklaşım, iletişim ve iş birliği, kişisel ve mesleki gelişim.

Bu yeterlik alanları Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenmiştir. Öğretmen yeterliklerinin teknoloji ile ilişkili olan yeterlik alanları da teknopedagojik yeterlikler, teknolojik pedagojik yeterlikler veya eğitime teknoloji entegrasyonu olarak tanımlanmaktadır. Teknopedagojik yeterlikler; teknoloji, pedagoji ve içerik bilgisinin birleşimiyle oluşan yeterlik alanıdır. Genel olarak, belirli bir konu alanındaki öğretime teknolojiyi entegre etmede gereksinim duyulan birleştirilmiş bilgi olarak da tanımlanmaktadır (Yurdakul ve diğ., 2014). Bu bilgi alanı, belirli bir içeriğin öğretilmesi sürecinin planlanmasından değerlendirilmesine kadar bütün aşamalarda öğretimin kalitesini ve niteliğini artırmak için teknolojinin etkili ve verimli bir şekilde kullanılmasını ifade etmektedir. Aygün, Uzun ve Atasoy (2016), öğretmenlerin alan ve pedagoji bilgisinin yanı sıra teknoloji okuryazarı olmaları ve bu becerileri öğrenme-öğretme etkinliklerini tasarlama ve uygulamada kullanabilmeleri için gerekli olan teknoloji bilgisine de sahip olması gerektiğini belirtmişlerdir.

Öğretmen eğitiminde birinci dereceden sorumlu olan eğitim fakültelerinde, öğretmen eğitim programları öğretmen adaylarının teknolojiyi öğretmenlik becerilerine entegre edebilmeleri için gerekli bilgiyi oluşturmalarında önemli rol oynamaktadır. Öğretmenlerin teknopedagojik yeterlikleri ile ilgili olarak literatürde çok sayıda çalışma mevcuttur. Şimşek (2016), öğretmen adaylarının teknolojik pedagojik alan bilgisi öz-yeterliklerinin uluslararası eğitim teknolojisi standartları bağlamında incelenmesi çalışması; Kocakaya (2015), Türkiye, Fransa ve İsviçre'de öğrenim gören fen alanları öğretmen adaylarının teknopedagojik yeterliklerinin yapısal eşitlik modeli ile incelenmesi çalışması; Ceylan (2015), Öğrenme nesnelere öğretmen adaylarının teknolojik pedagojik içerik bilgisi becerilerine etkisinin değerlendirilmesi çalışması; Durmaz (2017), sınıf öğretmenlerinin teknopedagojik eğitim yeterlikleri, mesleki öz yetkinlikleri ve teknoloji kullanım düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi; Murat ve Ertan (2016), fen bilgisi öğretmen adaylarının teknopedagojik eğitime yönelik öz yeterliklerine ilişkin algı düzeyleri gibi birçok çalışmanın olduğu ve bu çalışmaların daha çok öğretmen adayı veya öğretmen ile çalışıldığı görülmektedir. Bu çalışmada ise Eğitim Fakültelerindeki sınıf öğretmenliği programının içeriğinin teknopedagojik yeterlikler bakımından incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda YÖK'ün belirlemiş olduğu sınıf öğretmenliği programı ders içerikleri ile İnönü Üniversitesi sınıf öğretmenliği programı ve içeriği incelenerek teknopedagojik yeterlikler açısından yorumlanmıştır.

Problem cümlesi: Türkiye'de Sınıf Öğretmenliği programı teknopedagojik yeterlikler açısından yeterli midir?

YÖNTEM

Bu çalışmada İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi sınıf öğretmenliği program içeriği teknopedagojik yeterlikler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda, doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular

hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar (Yıldırım&Şimşek, 2008). Toplanan veriler içerik analizi tekniği ile analiz edilmiştir. İçerik analizi, mevcut metinlerden hareket ederek sosyal gerçeğe yönelik temel önermeler elde etmeyi amaçlar (Gökçe, 2006).

BULGULAR

Yüksek Öğretim Kurumu tarafından belirlenen ve teknolojinin öğretimsel amaçlı kullanımı ile ilgili sınıf öğretmenliği programı ders ve içeriklerine tablo 1’de yer verilmiştir.

Tablo 1. Sınıf öğretmenliği bölümünde teknolojinin öğretimsel amaçlı kullanımı ile ilgili dersler ve içerikleri (YÖK)

Ders adı	Dersin içeriği
Bilişim Teknolojileri	Bilişim teknolojileri ve bilgi-işlemsel düşünme; problem çözme kavramları ve yaklaşımları; algoritma ve akış şemaları; bilgisayar sistemleri; yazılım ve donanımla ilgili temel kavramlar; işletim sistemlerinin temelleri, güncel işletim sistemleri; dosya yönetimi; yardımcı programlar (üçüncü parti yazılımlar); kelime işlem programları; hesaplama/tablo/grafik programları; sunu programları; masaüstü yayıncılık; veri tabanı yönetim sistemleri; web tasarımı; eğitimde internet kullanımı; iletişim ve işbirliği teknolojileri; güvenli internet kullanımı; bilişim etiği ve telif hakları; bilgisayar ve internetin çocuklar/gençler üzerindeki etkileri
Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı	Eğitimde bilgi teknolojileri; öğretim süreci ve öğretim teknolojilerinin sınıflandırılması; öğretim teknolojilerine ilişkin kuramsal yaklaşımlar; öğrenme yaklaşımlarında yeni yönelimler; güncel okuryazarlıklar; araç ve materyal olarak öğretim teknolojileri; öğretim materyallerinin tasarımı; tematik öğretim materyali tasarlama; alana özgü nesne ambarı oluşturma, öğretim materyali değerlendirme ölçütleri.

Kaynak: http://www.yok.gov.tr/documents/10279/41805112/Sinif_Ogretmenligi_Lisans_Programi.pdf

Tablo 1’de görüldüğü gibi *Bilişim Teknolojileri ve Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı* dersleri sınıf öğretmenliği programında teknopedagojik yeterliklerin oluşması için alınan derslerdir. *Bilişim Teknolojileri* daha temel bilişim içerikli olup teknopedagojik yeterlikleri içeren dersin *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı* dersi olduğu görülmektedir.

İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi sınıf öğretmenliği program içeriğine bakıldığında, teknolojinin öğretimsel amaçlı kullanımı ile ilgili dersler, kredi sayıları ve içerikleri tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Sınıf öğretmenliği bölümünde teknolojinin öğretimsel amaçlı kullanımı ile ilgili dersler ve içerikleri (İnönü Üniversitesi)

Ders adı	Kredi sayısı	Dersin içeriği
Bilgisayar I	3	Bilişim teknolojileri, yazılım ve donanım ile ilgili temel kavramlar, genel olarak işletim sistemleri, kelime işlemci programları, elektronik tablolama programları, veri sunumu, eğitimde internet kullanımı, bilişim teknolojilerinin sosyal yapı üzerindeki etkileri ve eğitimdeki yeri, bilişim sistemleri güvenliği ve ilgili etik kavramlar.
Bilgisayar II	3	Bilgisayar destekli eğitim ile ilgili temel kavramlar, öğeleri, kuramsal temelleri, yararları ve sınırlılıkları, uygulama yöntemleri, bilgisayar destekli öğretimde kullanılan yaygın formatlar, ders yazılımlarının değerlendirilmesi ve seçimi, uzaktan eğitim uygulamaları, veri tabanı uygulamaları, bilgisayar ve internetin çocuklar/gençler üzerindeki olumsuz etkileri ve önlenmesi.
Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı	3	Öğretim Teknolojisi ile ilgili kavramlar, çeşitli öğretim teknolojilerinin özellikleri, öğretim teknolojilerinin öğretim sürecindeki yeri ve kullanımı, okulun ya da sınıfın teknoloji ihtiyaçlarının belirlenmesi, uygun teknoloji planlamasının yapılması ve yürütülmesi, öğretim teknolojileri yoluyla iki ve üç boyutlu materyaller geliştirilmesi öğretim gereçlerinin geliştirilmesi (çalışma yaprakları, etkinlik tasarlama, tepegöz saydamları, slaytlar, görsel medya (VCD, DVD) gereçleri, bilgisayar temelli gereçler), eğitim yazılımlarının incelenmesi, çeşitli nitelikteki öğretim gereçlerinin değerlendirilmesi, internet ve uzaktan eğitim, görsel tasarım ilkeleri, öğretim materyallerinin etkinlik durumuna ilişkin araştırmalar, Türkiye’de ve dünyada öğretim teknolojilerinin kullanım durumu.

Kaynak:

http://inonu.edu.tr/media/iys/cmscontent/1887/2017/10/sinif_ogretmenligi_lisans_prog_GNT9Z6H.pdf

Tablo 2’de görüldüğü gibi *Bilgisayar I*, *Bilgisayar II* ile *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı* dersleri sınıf öğretmenliği programında teknopedagojik yeterliklerin oluşması için alınan derslerdir. Bilgisayar dersleri daha temel bilişim içerikli olup asıl teknopedagojik yeterlikleri içeren dersin *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı* dersi olduğu görülmektedir. Sınıf öğretmenliği programından mezun olan bir öğretmen adayının teknopedagojik yeterlikler ile ilgili kazanımları aşağıda verilmiştir;

- Bilim ve teknoloji okuryazarı bir sınıf öğretmeni olarak bilimsel bilgiye ulaşma, yeni çalışmalarını izleme, değerlendirme ve uygulayabilme bilgisine sahiptir.
- İlkokul öğrencilerinin gelişim özelliklerini, bireysel farklılıklarını, hazır bulunuşluklarını, çevre olanaklarını ve ders programlarını dikkate alarak öğretme-öğrenme sürecini planlar; eğitim ortamlarını düzenler; eğitim teknolojilerini etkili kullanır; uygun materyaller geliştirir; öğrenme-öğretme strateji, yöntem ve tekniklerini kuramsal temellerine uygun bir şekilde kullanır ve çoklu değerlendirme araçları kullanarak öğrenci kazanımlarını değerlendirir. (<http://inonu.edu.tr/tr/esinif/490/menu?m=591>).

Kazanımlar veya program çıktıları incelendiğinde; bilim ve teknoloji okuryazarlığı, eğitim teknolojilerinin etkili kullanımı gibi teknopedagojik yeterliklere sahip bireyler yetiştirildiği belirtilmiştir.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç olarak; teknopedagojik yeterlikler öğretmen eğitim programlarında büyük bir öneme sahiptir. Nitekim incelenen sınıf öğretmenliği programı da bu kazanımlara veya program çıktılarına yer vermiştir. Ancak; teknopedagojik yeterliklerin kazandırılmasında verilen derslerin, içeriğinin ve kredi sayısının yetersiz olduğu düşünülmektedir. Öğretimsel amaçlı kullanılan teknoloji ile ilgili olarak iki binli yılların ilk çeyreğinin sonlarına doğru gelen bu süreçte, teknopedagojik derslerin, içeriğinin ve kredi sayısının artırılması gerektiği düşünülmektedir.

Yurdakul (2011), öğretmen yetiştirme sistemi içerisinde öğretmen adaylarının özellikle güncel teknolojilerin kullanımına yönelik uygulamaya dönük beceriler edinmeleri için öğretmen yetiştirme programları öğretmen adaylarının pedagoji ve içerik bilgilerine dayalı olarak teknoloji kullanımını sağlayacak derslerle desteklenebileceğini belirtmiştir.

Çuhadar, Bülbül ve Ilgaz (2013), Türkiye’de eğitim süreçlerine teknoloji entegrasyonu uygulamalarındaki artış ve öğrenme-öğretme yaklaşımlarındaki çağdaş kuramsal dönüşüm göz önüne alındığında yenilikçi öğretmenler yetiştirmek geçmişe göre daha da önemli bir hale geldiğini öğretmen adaylarının teknopedagojik eğitim yeterliklerine sahip olduklarını düşünmelerine rağmen yeniliklere yönelik sorgulayıcı bir yapıda oldukları sonucuna ulaşmışlardır. Akgün, Özgür, Çuhadar (2016), eğitimde kalitenin artması için öncelikle eğitimcilerin eğitimde teknoloji kullanımı konusunda bilinçlendirilmesi, eğitim sürecine teknoloji entegrasyonu gerçekleştirebilmesi ve teknopedagojik eğitim yeterlik düzeylerinin artırılması gerekmektedir. Bunun için eğitim fakültesi ve diğer fakültelerin eğitim programları yeniden gözden geçirilerek, ders içeriklerinin teknopedagojik yeterliği arttıracak şekilde yeniden düzenlenmesine ihtiyaç vardır.

KAYNAKÇA

- Akgün, F. Özgür, H. Çuhadar, C. (2016). *Öğretmen adayları ve pedagojik formasyon programı öğrencilerinin teknopedagojik eğitim yeterliklerinin incelenmesi*, Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8(24), 837-872.
- Ceylan, B. (2015). *Öğrenme nesnelerinin öğretmen adaylarının teknolojik pedagojik içerik bilgisi becerilerine etkisinin değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Çuhadar, C. Bülbül, T. Ilgaz, G. (2013). *Öğretmen adaylarının bireysel yenilikçilik özellikleri ile teknopedagojik eğitim yeterlikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*, *İlköğretim Online*, 12(3), 797-807.
- Durmaz, Y. (2017). *Sınıf öğretmenlerinin teknopedagojik eğitim yeterlikleri, mesleki öz yetkinlikleri ve teknoloji kullanım düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Gökçe, O. (2006). *İçerik analizi kuramsal ve pratik bilgiler*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Kabakçı Yurdakul, I., Odabaşı, H., Kılıçer, K., Çoklar, A., Birinci, G. ve Kurt, A. (2014). *Ulusal Standartlar Açısından Teknopedagojik Eğitime Dayalı Öğretmen Yeterliklerinin Oluşturulması*. *İlköğretim Online*, 13(4). 1185-1202.
- Kocakaya, F. (2015). *Türkiye, Fransa ve İsviçre’de öğrenim gören fen alanları öğretmen adaylarının teknopedagojik yeterliklerinin yapısal eşitlik modeli ile incelenmesi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dicle Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Diyarbakır.
- Milli Eğitim Bakanlığı, (2017). *Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri, Öğretmen Yetiştirme ve*

- Geliştirme Genel Müdürlüğü, http://oygm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_12/11115355_YYRETMENLYK_MESLEYY_GENEL_YETERLYKLERY.pdf 14.01.2019'da erişim sağlanmıştır.
- Murat, A. Ve Erten, H. (2016). *Fen bilgisi öğretmen adaylarının teknopedagojik eğitim alanındaki öz yeterlik algı düzeyleri*, International Journal of Social Science, 48 (2), s. 477-485.
- Şimşek, Ö.(2016). *Öğretmen adaylarının teknolojik pedagojik alan bilgisi öz-yeterliklerinin uluslararası eğitim teknolojisi standartları bağlamında incelenmesi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dicle Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Diyarbakır.
- Uzun, N., Aygün, B. ve Atasoy, E. (2016). The Examination of Teacher Candidates' Level of Proficiency in Technopedagogical Education. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*, 7(2), 393-416.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
http://inonu.edu.tr/media/iys/cmscontent/1887/2017/10/sinif_ogretmenligi_lisans_prog_GNT9Z6H.pdf
<http://inonu.edu.tr/tr/esinif/490/menu?m=591>

